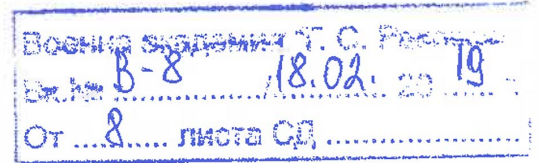

ВОЕННА АКАДЕМИЯ "ГЕОРГИ СТОЙКОВ РАКОВСКИ"

1504, София, бул. "Евлоги и Христо Георгиеви" № 82

Рег. № ...../.....2019 г.
Екз. №

РЕЦЕНЗИЯ

от граждански служител доктор Петър Георгиев Димитров, доцент в научна секция „Доктрини, концепции и поукки от практиката“ в Института за перспективни изследвания за отбраната“ на Военна академия „Г. С. Раковски“

на дисертационния труд на подполковник Златко Момчилов Иванов

на тема „Опитът от участието на формированията от Българската армия в операции на НАТО в Афганистан“, представен за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в област на висше образование „Сигурност и отбрана“ 9, професионално направление 9.1. „Национална сигурност“, по научна специалност „Организация и управление извън сферата на материалното производство (Управление на сигурността и отбраната)“.

1. Актуалност и значимост на разработвания научен проблем

Настоящата рецензия е съобразена с изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилника за развитие на академичния състав във Военна академия „Г. С. Раковски“.

Дисертационният труд представен от подполковник Златко Момчилов Иванов на тема „Опитът от участието на формированията от Българската армия в операции на НАТО в Афганистан“ е едно задълбочено изследване на историческата ретроспекция за продължителен период от време на събитията в Ислямска Република Афганистан, на проведената в страната бойна операция „Трайна свобода“ от коалиция от желаещи под лидерството на САЩ и на операцията за стабилизиране и възстановяване на страната. Едновременно с това подполковник Иванов е разгледал прецизно и подробно съществуващата в момента правно-нормативна база за участието на български контингенти в операции за поддържане на международния мир и сигурност, извършил е преглед и анализ на участието на български военни формирования в мисиите и операциите на международните организации за поддържане на мира. Основните усилия в своята научна разработка е вложил в изследването на опита на българските военни контингенти при участието им в операцията на НАТО в Афганистан. В подкрепа на научната хипотеза е провел емпирично изследване за извличане на опита на нашите военнослужещи от участието им в операцията на НАТО за стабилизиране и възстановяване на Афганистан.

След запознаване с дисертационния труд може да се формулира извод, че докторантът е разработил едно задълбочено изследване в съответствие със зададената му тема. В изследването има внесени много нови, неизследвани до момента елементи и това предоставя на читателя нова информация за Афганистан и за възникването, провеждането и разрешаването на военните конфликти в тази страна през последните сто и повече години. Авторът добросъвестно и точно предоставя синтезирана информация за участието на българските военни формирования в операциите на ООН, НАТО, ЕС и други международни организации за поддържане на международния мир и сигурност.

2. Обща характеристика и структура на дисертационния труд

Авторът използва аналитичен методически подход при извърщване на изследването. Той събира необходимата информация методично и системно, като използва широк спектър от неклассифицирана информация и

интерпретира изводи в съответствие с допуснатата хипотеза и целите на изследването. Използва и активни методи на изследване чрез провеждане на емпирично изследване с използване на структурирано интервю. Използваната методика осигурява необходимия инструментариум на подполковник Иванов да формулира съответни научни изводи и предложения за оптимизация на подготовката и участието в операции за поддържане на международния мир и сигурност.

Дисертационният труд е структуриран в увод, три глави, заключение и приложения.

В **Увода** авторът доказва необходимостта от разработването на дисертационен труд по определената за изследване тема. Формулира целите, основните задачи, обекта и предмета на изследването и задава обосновани ограничения.

В **Първа глава** подполковник Иванов разглежда физикогеографските особености и извършва исторически преглед на събитията в страната в един сравнително дълъг период от време. В извършването на анализа използва широк спектър от литературни източници, което му дава възможност да извършва сравнителен анализ и да изгражда една независима научна трактовка на описаните военни конфликти. Основната теза в тази глава е многовековното геополитическо противоборство между Британската и Руската империи за контрол върху региона като стратегическо предмостие към Индия и акваторията на Индийския океан и като основен търговски път от Индия към Близкия изток и Европа. Основният принос на автора в тази глава е анализа на генетиката и развитието на вечно продължаващите конфликти в региона, както и зараждането и ескалацията на ислямския фундаментализъм и приложението на политическия ислям в стратегията на Ал Кайда и талибанското движение. В края на главата формулира и съответните изводи.

Втора глава на дисертационния труд се съсредоточава върху участието на военни формирования от Въръжените сили в операциите за поддържане на международния мир и сигурност. В предисловие е разгледана правно-нормативната основа за участие на българските контингенти в операции за подкрепа на международния мир и сигурност. Авторът е включил широк диапазон от закони, доктрини и концепции, които третира темата и предписват подготовката и участието на българските контингенти в мисии за подкрепа на международния мир и сигурност. Извършил е преглед на участието ни в мироопазващи мисии от Първата световна война до Афганистан. Тази ретроспекция на участието ни срещам

за пръв път. Впоследствие е изложил синтезирано хода и резултатите от провеждането на операцията на коалицията от желаещи с лидерството на САЩ „Трайна свобода“, с която талибанското правителство е прогонено от Афганистан, формира се демократично правителство и се пристъпва към стабилизация и реконструкция на страната. Извършва преглед на участието ни в операцията на НАТО ISAF и формулира изводи.

Третата глава на дисертационния труд разглежда практико приложни въпроси по прилагането на акумулирания опит на Българската армия в технологията на подбора и подготовката на военни контингенти за участие в мисии за поддържане на международния мир и сигурност. Извършва емпирично изследване за обобщаване на опита от участието на наши военнослужещи в операцията на НАТО в Афганистан. Това изследване допринася за формулиране на изводи с извлечените поуки по структурни въпроси. Формулираните в изследването въпроси разглеждат основни моменти от подготовката и участието на военнослужещите в мисиите и след извършен математически анализ с използване на специализиран софтуер подполковник Иванов формулира полезни изводи от изследването.

В края на дисертацията са формулирани общи изводи.

В **Заключението** авторът извършва необходимите изводи относно потвърждаване на работната хипотеза и превръщането ѝ в теза на дисертацията, а именно: „дългогодишният опит от участието на българските военни контингенти в операцията на ISAF в Афганистан води до повишаване способностите на формированията от Българската армия, като цяло и в частност на качеството на подготовката, подобряване на осигуряването и натрупване на ценен опит от командирите, щабовете и формированията“.

Методиката на изследването включва прилагането на аналитичен и концептуален подход, при който се използват методите на събиране на данни и информация от различни източници, анализ и интерпретация на резултати от изследвания, структурирано стандартизирано интервю, статистически методи на анализ.

Дисертацията съдържа 190 страници текстуална част, 3 страници – библиографична справка и 5 страници с приложения.

Като се имат предвид формулираните обект, предмет, задачи и ограничения на изследването, както и цялостната структура на дисертацията може да се посочи, че този дисертационен труд съответства на изискванията за научно изследване с богата гама от научни и научно-приложни резултати.

3. Характеристика на научните и научноприложните приноси в дисертационния труд.

Дисертационният труд на подполковник Иванов несъмнено има научни приноси. Като такива бих посочил:

- Развитието на Глава първа за физикогеографските характеристики, историческият преглед на конфликтите в Афганистан, особеностите на племенно родовите отношения в страната. В тази глава авторът е синтезирал много полезна информация за Афганистан, която може да се използва за последващи научни изследвания, а така също и за практически дейности – за разработване на нов наръчник за Афганистан, който да се обогати и разшири и да се предоставя за ползване при подготовката и участието в мисиите на операция „Решителна подкрепа“.

- В Глава втора подполковник Иванов формулира класификация на участието на български контингенти в мисии зад граница, включително от най-ранното участие след Първата световна война, което може да се причисли като негов личен научен принос за обогатяване на теорията на поуките от практиката в Българската армия.

- В проведеното емпирично изследване с използване на структурирано интервю авторът формулира полезни научно приложни изводи за подбора и подготовката за мисиите. Резултатите от това изследване допълват и обогатяват изводите от изследването, проведено през 2015 г. от работен колектив от ИПИО на тема: „Опитът от участие в операции за поддържане на международния мир и сигурност“.

- Изводите, които формулира в цялостния дисертационен труд и в емпиричното изследване могат да послужат за усъвършенстване на нормативната база и подготовката и комплектуването на военните формирования за участие в мисии в подкрепа на международния мир и сигурност.

Приемам формулираните изводи и наред с някои предложения за разширяване и усъвършенстване смятам, че те са полезни и носят научно приложни ползи за Българската армия.

4. Оценка на научните резултати и приносите на дисертационния труд

С разработването на този дисертационен труд авторът основно допринася за обогатяване на съществуващият фонд в областта на

управление на военните знания, комплектуването, подготовката и участието в мисии за поддържане на международния мир и сигурност. Едновременно с това изводите от емпиричното му изследване допринасят за усъвършенстване на подбора, комплектуването и подготовката за мисии.

5. Оценка на публикациите по дисертацията и авторството

Авторът представя към дисертацията три публикации. Публикациите му са както следва:

- Иванов, З. Операцията на НАТО „Обединен защитник“. Военна академия „Г. С. Раковски“. Списание „Военен журнал“ бр. 1-4/2017 г. ISSN 0861-7392, стр. 223-229.
- Иванов, З. НАТО в Афганистан 2001 – 2014 г. // В Сборник доклади от научна конференция „Актуални проблеми на сигурността“ 25-26 октомври 2018 г., В. Търново. Издателски комплекс на НВУ „Васил Левски“, Central and Eastern European Online. Електронно издание, ISSN 2367-7473, стр. 68-78.
- Карев, М., Иванов, З. Формиране и подготовка на българските военни контингенти за участие в мисии по поддържане на сигурността в Афганистан. // В Сборник доклади от научна конференция „Актуални проблеми на сигурността“ 25-26 октомври 2018 г., В. Търново. Издателски комплекс на НВУ „Васил Левски“, Central and Eastern European Online. Електронно издание, ISSN 2367-7473, стр. 136-146.

Всички са на български език. Двете публикации са самостоятелни, третата е в съавторство с доцент Максим Карев. Публикациите са свързани с тематиката на дисертацията. Изключение прави публикацията за операцията на НАТО в Либия „Обединен защитник“. Не ми е известно да са цитирани от други автори.

6. Литературна осведоменост и компетентност на докторанта

Авторът е използвал за изследването общо 85 източника, от тях 56 – на кирилица и 29 - на латиница. Стремещът му е бил да използва най-достоверната и адекватна информация в зависимост от анализирания проблем. За развитието на Глава първа подполковник Иванов е използвал предимно руски автори. Използвани са също и издания от САЩ и български източници. Използването на посочената литература показва, че авторът

правилно се е ориентирал към подбора и използването на справочната литература.

7. Оценка за автореферата

Авторефератът е написан в съответствие с изискванията на Правилника за развитие на академичния състав във Военна академия „Георги Стойков Раковски“. Той отразява достоверно и изчерпателно структурата и съдържанието на дисертацията. Кратко, ясно и правилно са представени основните положения и приноси на дисертационния труд. Оформен е в 31 страници, в съответствие с нормативните документи.

8. Критични бележки

Авторът е приел отправените му критични бележки при предварителното обсъждане на дисертационния труд и ги е въвел надлежно в текстовете.

Препоръчвам в бъдещите си изследвания авторът да се стреми да балансира използваните източници на различните научни школи, с което ще постига още по-обективни резултати в научните си изводи.

9. Лични впечатления и други въпроси, по които рецензентът смята, че следва да вземе отношение

Познавам подполковник Иванов от 7 години и имам отлични впечатления от неговите лични качества и работа. Той има опит от участие в мисии зад граница и е напълно компетентен да формулира експертни и научни заключения по въпросите. Златко се проявява като трудолюбив и последователен човек. Стреми се да допринася към общата работа с всичко, на което е способен. Работи самостоятелно и съзнателно.

10. Заключение

Разработеният дисертационен труд от подполковник Златко Момчилов Иванов по своя обем, структура, съдържание и приноси отговаря на изискванията за придобиване на научната и образователна степен „доктор“, регламентирани в Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилника за развитие на академичния състав във Военна академия „Г. С. Раковски“ и неговото прилагане в област на висше образование „Сигурност и отбрана“, професионално направление 9.1. „Национална сигурност“.

11. Оценка на дисертационния труд

Оценката на дисертационния труд на тема: „Опитът от участието на формированията от Българската армия в операции на НАТО в Афганистан” е ПОЛОЖИТЕЛНА. Предлагам на уважаемите членове на научното жури, да вземат решение за присъждане на подполковник ЗЛАТКО МОМЧИЛОВ ИВАНОВ на образователна и научна степен „доктор“ в област на висше образование „Сигурност и отбрана“ 9, професионално направление 9.1. „Национална сигурност“ по научна специалност “Организация и управление извън сферата на материалното производство (Управление на сигурността и отбраната)“.

Дата 14.02.2019 г..... Рецензент: Петър Димитров

(подпис)